

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie/ Filosofie
1.7 Forma de învățământ	Învățământ la distanță

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Fenomenologie și Psihanaliză	Codul disciplinei	HLR2507
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Virgil Ciomos		
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof. dr. Virgil Ciomos		
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	5
2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Conținut Obligativitate
			DS DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	60 ore conv.				
3.8 Total ore pe semestru	42 fiz/ 130 conv.				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu e obligatorie. Prezentarea la examen nu e condiționată de un nr. minim de absențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea de seminar e obligatorie. Seminariile pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.3 Definirea și exprimarea specificității problemelor filosofice în raport cu alte discipline umaniste.</p> <p>C1.4 Interogarea locului/funcției filosofiei în cadrul diverselor domenii ale culturii și cunoașterii umane, și precizarea relațiilor între acestea</p> <p>C4.1 Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale Filosofiei</p> <p>C4.4 Reflecția critică și constructivă asupra modalităților de construire și de aplicare a ipotezelor filosofice referitoare la existența umană</p> <p>C6.2 Identificarea, înțelegerea și respectarea valorilor, opiniilor, nevoilor, sentimentelor altor persoane sau culturi</p> <p>C6.3 Aplicarea tehnicilor de rezolvare a problemelor interumane și interculturale (gestionarea situațiilor de criză, negocierea și medierea conflictelor, justificare, consiliere etică și filosofică)</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a aplica, combina și transmite în mod corect și adecvat cunoștințele dobândite; - abilitatea de a comunica oral și în scris în limba română, utilizând corect terminologia și demersurile specifice Fenomenologiei și Psihanalizei; - competențe în cercetarea documentară și utilizarea computerului în căutarea-găsirea de informații bibliografice în domeniul Fenomenologiei și Psihanalizei, precum și în redactare de texte (scris academic)

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul își propune să analizeze câteva concepte fundamentale ale fenomenologiei aplicate, care au apărut și s-au dezvoltat fie în marginea psihopatologiei definite de <i>Daseins Analyse</i> fie în cadrul raporturilor complexe pe care fenomenologia contemporană – mai ales cea de expresie franceză – le-a întreținut cu psihanaliza. El încearcă să demonstreze că, departe de a fi o disciplină mult prea „abstractă” pentru a mai interesa omul contemporan, fenomenologia are consecințe grele de sens, care ating și luminează cele mai importante straturi ale complicatului proces de constituire a subiectului uman concret, dimpreună cu multiplele sale patologii posibile. Din acest punct de vedere, filosofia, în genere, și fenomenologia, în speță, își păstrează întreaga lor portanță practică, oferind tuturor celor care li se dedică un prețios instrument de orientare într-o lume – precum cea postmodernă - nu mai puțin complicată.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - dobândirea unor concepte cheie proprii <i>Daseins Analyse</i>-i, familiarizarea cu vocabularul și problematica psihiatriei contemporane de inspirație fenomenologică - însușirea principalelor concepte ale psihanalizei contemporane, mai ales în varianta ei lacaniană - clarificarea comparativă a „contaminărilor” conceptuale și metodologice reciproce dintre fenomenologie și psihanaliză - descripția fenomenologică a principalelor afecțiuni psihice reținute în psihanaliză: psihoză, nevroză și perversiune - însușirea principiilor fundamentale ale unei practici psihanalitice - schimbarea atitudinii teoretice și practice față de „boala psihică” și, mai ales, față de simptomele sale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Descripția fenomenologică a conceptului de refulare. Idee transcendentală <i>versus</i> schemă aperceptivă	<ul style="list-style-type: none"> - curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor 	

	exemple	
2. Obiectul transcendent <i>versus</i> Obiectul <i>a</i> . Iluzia transcendentă	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
3. Divizarea subiectului transcendent. Refularea originară	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
4. Reducția ego-ului și psihoza transcendentă. Forluziunea originii și complexul psihanalitic de castrare	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
5. De la transpasibilitatea fenomenologică la transferul psihanalitic. Lanțul semnificant	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
6. Inconștientul simbolic <i>versus</i> Inconștientul fenomenologic	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
7. Specularitatea fenomenologică și „stadiului oglinzii”. Complexul psihanalitic de intruziune	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
8. Lacunaritatea fenomenală a corpului. Complexul psihanalitic de sevraj	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
9. Subiect liminar <i>versus</i> obiect tranzițional. Reinvestirea corpului ca frontieră	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
10. Reducție fenomenologică și denegare psihanalitică. Nevroza transcendentă	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
11. Gândirea ca „loc” de înscriere a simptomului. Nevroza obsesională	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
12. Posibilitatea transcendentă a interzisului perversiunii	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
13. Hermeneutica inter-zisului. Lacunaritatea limbajului	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor	

	exemple	
14. Timp și anamneză. Sfârșitul analizei	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
Bibliografia generală		
<p>1. Im. Kant, <i>Critica rațiunii pure</i>, trad. Elena Moisuc și Nicolae Bagdasar, Editura Științifică, București, 1969.</p> <p>2. G.W.F. Hegel, <i>Fenomenologia Spiritului</i>, Ed. IRI, București, 1995, cap. III, IV.</p> <p>3. Ed. Husserl, <i>Meditații carteziene</i>, trad. A. Crăiuțu, Ed. Humanitas, București, 1994.</p> <p>4. M. Richir, <i>Phénoménologie et institution symbolique</i>, Ed. J. Millon, Grenoble, 1988.</p> <p>5. <i>Philosophy and Psychoanalysis</i>, I, “International Journal on Humanistic Ideology”, vol. VII, ed. Virgil Ciomoș, 2018.</p> <p>6. S. Freud, <i>Opere</i>, vol. 3, <i>Psihologia inconștientului</i>, Ed. Trei, București, 2004.</p> <p>7. Idem, <i>Opere</i>, vol. 7. <i>Nevroză, psihoză, perversitate</i>, Ed. Trei, București, 2002.</p> <p>8. Idem, <i>Opere</i>, vol. 11. <i>Introducere în psihanaliză</i>, Ed. Trei, București, 2004, pp. 237-455.</p> <p>9. Idem, <i>Opere</i>, vol. 12. <i>Studii despre isterie</i>, Ed. Trei, București, 2005.</p> <p>10. J. Lacan, <i>Funcția și câmpul vorbirii și limbajului în psihanaliză</i>, Ed. Univers, București, 2000.</p> <p>11. D.W. Winnicott, <i>Joc și realitate</i>, Ed. Trei, București, 2006.</p> <p>12. “Nu e nebun cine vrea”. <i>Introducere în psihanaliza lacaniană. Clinica psihozelor</i>, ediție și traducere de Virgil Ciomoș și Radu Țurcanu, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca 2017.</p>		
Bibliografie facultativă		
<p>13. <i>La psychopathologie phénoménologique</i>, Ed. du Cercle Herméneutique, Paris, 2006.</p> <p>14. <i>La pulsion</i> (dir. J.-Ch. Goddard), Ed. Vrin, Paris, 2006.</p> <p>15. J. Lacan, <i>Les quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse</i>, Seuil, Paris, 1973, pp. 25-79, 79-120, 227-293.</p> <p>16. Idem, <i>Le Transfert</i>, Ed. Seuil, Paris, 2001, pp. 203-315, 389-451.</p> <p>17. H. Maldiney, <i>Penser l'homme et la folie</i>, Ed. Millon, Grenoble, 1991, cap. <i>De la transpassibilité</i>.</p> <p>18. <i>Phénoménologie, psychiatrie, psychanalyse</i>, Ed. du Cercle Herméneutique, Paris, 2004.</p> <p>19. A. Tatossian, <i>Phénoménologie des psychoses</i>, Ed. du Cercle Herméneutique, Paris, 2002</p> <p>20. Thibierge, <i>L'image et son double - l'image spéculaire dans la pathologie</i>, Ed. Erès, Toulouse, 1999.</p> <p>21. V. Ciomoș, <i>De la experiența sublimului la starea de excepție</i>, Ed. Paideia, București, 2006, cap. II, 2 și 3, cap. III, 3.</p> <p>22. Idem, <i>Dénégation et oubli de l'être</i>, în „Le discours psychanalytique”, T. 24, 2000.</p>		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Refularea „în sine” a forței intelectului	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	

2. Conceptul hegelian de „dorință”	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
3. Analiza critică a operației diviziunii subiectului în <i>Meditațiile carteziene</i> ale lui Ed. Husserl	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
4. Numele Tatălui și funcțiunea lui la J. Lacan. Nodul borromean	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
5. Transferul în succesiunea platoniciană. Seminarul despre <i>Transfer</i> al lui J. Lacan	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
6. Specificul conceptului psihanalitic de inconștient real	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
7. Lectura comentată a <i>Stadiului oglinzii</i> de J. Lacan	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
8. Conceptul de fenomen de la Kant la Richir. Despre fenomenalitatea fenomenului	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
9. D.W. Winnicott: funcțiunea obiectului tranzițional în constituirea subiectului	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
10. Freud: principiul realității în psihoză și nevroză	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
11. Automatismul de repetiție	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
12. Societatea de consum și perversiunea	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
13. Limbajul și formațiunile inconștientului	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
14. Juisare falică <i>versus</i> Juisare suplimentară	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	

Bibliografia generală

1. Im. Kant, *Critica rațiunii pure*, trad. Elena Moisuc și Nicolae Bagdasar, Editura Științifică, București, 1969.
2. G.W.F. Hegel, *Fenomenologia Spiritului*, Ed. IRI, București, 1995, cap. III, IV.
3. Ed. Husserl, *Meditații carteziene*, trad. A. Crăiuțu, Ed. Humanitas, București, 1994.

4. M. Richir, *Phénoménologie et institution symbolique*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1988.
5. *Philosophy and Psychoanalysis*, II, “International Journal on Humanistic Ideology”, vol. VII, ed. Virgil Ciomoș, 2019.
6. S. Freud, *Opere*, vol. 3, *Psihologia inconștientului*, Ed. Trei, București, 2004.
7. Idem, *Opere*, vol. 7. *Nevroză, psihoză, perversitate*, Ed. Trei, București, 2002.
8. Idem, *Opere*, vol. 11. *Introducere în psihanaliză*, Ed. Trei, București, 2004, pp. 237-455.
9. Idem, *Opere*, vol. 12. *Studii despre isterie*, Ed. Trei, București, 2005.
10. J. Lacan, *Funcția și câmpul vorbirii și limbajului în psihanaliză*, Ed. Univers, București, 2000.
11. D.W. Winnicott, *Joc și realitate*, Ed. Trei, București, 2006.

Bibliografie facultativă

12. *La psychopathologie phénoménologique*, Ed. du Cercle Herméneutique, Paris, 2006.
13. *La pulsion* (dir. J.-Ch. Goddard), Ed. Vrin, Paris, 2006.
14. J. Lacan, *Les quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse*, Seuil, Paris, 1973, pp. 25-79, 79-120, 227-293.
15. Idem, *Le Transfert*, Ed. Seuil, Paris, 2001, pp. 203-315, 389-451.
16. H. Maldiney, *Penser l'homme et la folie*, Ed. Millon, Grenoble, 1991, cap. *De la transpassibilité*.
17. *Phénoménologie, psychiatrie, psychanalyse*, Ed. du Cercle Herméneutique, Paris, 2004.
18. A. Tatossian, *Phénoménologie des psychoses*, Ed. du Cercle Herméneutique, Paris, 2002
19. Thibierge, *L'image et son double - l'image spéculaire dans la pathologie*, Ed. Erès, Toulouse, 1999.
20. V. Ciomoș, *De la experiența sublimului la starea de excepție*, Ed. Paideia, București, 2006, cap. II, 2 și 3, cap. III, 3.
21. Idem, *Dénégation et oubli de l'être*, în „Le discours psychanalytique”, T. 24, 2000.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------------------

10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul colocviului final	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul Fenomenologiei și psihanalizei; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Colocviu la sfârșitul semestrului (sesiune)	66% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- însușirea cunoștințelor discutate la seminar; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
	- activitate seminar: participare la dezbateri, prezentare referat; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)		33% din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
Curs / Colocviu: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale Filosofiei / Fenomenologiei și psihanalizei.			
Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat); Colocviu final: elaborarea unui comentariu de text.			
Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.			

Data completării

19.03.2020

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

23.03.2020

Semnătura directorului de departament

.....